

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول

راهنمای نگارش پایان نامه

مقدمه

به منظور گسترش مرزهای دانش و تقویت بنیه پژوهشگران در شیوه ارائه یافته های علمی و پژوهشی خود، آشنایی با شیوه نگارش و تنظیم مطالب علمی از اهمیت فراوانی برخوردار است. چگونگی تنظیم و تدوین یکنواخت و مطلوب گزارش نهایی پایان نامه ها و اتخاذ شیوه ای واحد در سطح دانشگاه مستلزم داشتن شیوه نامه ای واحد، جامع و معتبر می باشد. در این راهنما سعی شده است شیوه ای واحد و جامع بر اساس منابع معتبر گردآوری و تقدیم پژوهشگران شود تا با رعایت نکات مندرج در آن ضمن مطلوب نمودن شیوه گزارش نویسی، نگارش پایان نامه ها از وحدت رویه برخوردار باشد.

الف - مشخصات اصلی پایان نامه های دانشگاه

۱. رنگ جلد

- دکتری عمومی: سورمه ای ☐
- دستیاری تخصصی: زرشکی ☐
- کارشناسی ارشد: سبز ☐

۲. تمامی صفحات پایان نامه باید در محیط نرم افزار Word 2021 تهیه و لوح فشرده (CD) حاوی فایل Word و PDF آن تحویل گردد.

۳. اسم فایل درج شده بر روی لوح فشرده بایستی به صورت انگلیسی باشد.

۴. روی جلد و برگه داخل گزارش نهایی، مطابق با فرم های شماره ۱ و ۲ (فارسی) تنظیم شود.

۵. پشت جلد و برگه داخل جلد گزارش نهایی، مطابق با فرم های شماره ۳ و ۴ (انگلیسی) تنظیم گردد.

ب - صفحات پایان نامه

✓ صفحات ابتدای پایان نامه

- صفحه سفید
- صفحه بسم الله الرحمن الرحيم

- صفحه مشخصات فارسی داخل جلد پایان نامه (مطابق فرم شماره ۲) (آرم و نام دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول در برگه مشخصات فارسی لحاظ شود.)
 - صفحه صورت جلسه دفاع (اسکن شده) صورت جلسه دفاع به طور تایپ شده باشد و اسامی استادان راهنما، استادان مشاور و داوران به صورت کامل (نام و نام خانوادگی)، تایپ شده و خوانا درج شود. همچنین تاریخ ثبت و تاریخ دفاع پایان نامه و نیز شماره ثبت حتما در صورت جلسه دفاع قید شود.)
 - صفحه تاییدیه صحت و اصاله نتایج پایان نامه (مطابق با فرم ۵)
 - صفحه تقدیم (در صورت لزوم حداکثر یک صفحه)
 - صفحه سپاسگزاری (در صورت تمایل در یک صفحه از افراد و سازمان های مورد نظر سپاسگزاری می شود).
 - صفحه چکیده فارسی (حداکثر ۳۰۰ کلمه).
 - فهرست مطالب
 - فهرست جداول (در صورت وجود)
 - فهرست شکل ها (در صورت وجود)
 - فهرست نقشه ها (در صورت وجود)
- ✓ صفحات فصول پایان نامه:**

- فصل اول : کلیات و مقدمه
- فصل دوم : پیشینه تحقیق
- فصل سوم : مواد و روشها
- فصل چهارم : نتایج (یافته های تحقیق)
- فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

✓ صفحات انتهای پایان نامه:

- پیوست ها
- صفحه چکیده انگلیسی
- مشخصات انگلیسی داخل جلد (مطابق فرم شماره ۴) (آرم دانشگاه و نام دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول در برگه مشخصات لاتین لحاظ شود).
- صفحه سفید

ج-چکیده

چکیده، خلاصه ای از گزارش نهایی پایان نامه است که در عین اختصار، محتوای همه قسمت های آن را بیان میکند. یک چکیده خوب به خوانندگان کمک میکند تا تصمیم خود را مبنی بر خواندن تمام قسمت های پایان نامه بگیرند. چکیده باید کاملاً گویا و دقیق باشد تا یک تصویر کلی از تحقیق و نتایج آن را در ذهن خواننده ترسیم نماید. در چکیده

نباید تاریخچه، زمینه تحقیق و تکنیک های بدیهی ذکر شوند و به جای آنها بر اطلاعات جدید، فرضیه ها و نتایج تاکید گردد. چکیده باید به دو صورت فارسی و انگلیسی تهیه شود که شامل موارد زیر می باشد:

۱. مقدمه (Introduction)

۲. روش کار (Materials and Methods)

۳. نتایج (Results)

۴. نتیجه گیری (Conclusion)

۵. واژگان کلیدی (Keywords)

تعداد واژگان متن چکیده نباید بیش از ۳۰۰ واژه باشد و حتی الامکان باید سعی نمود تا حجم مطالب قسمت های مقدمه، روش کار، نتایج و نتیجه گیری را به ترتیب به نسبت ۱،۲،۲ و ۱ تنظیم شود. چکیده انگلیسی در انتهای گزارش نهایی پایان نامه آورده شود.

در قسمت چکیده لاتین و فارسی عنوان پایان نامه ضروری می باشد و با هم مطابقت داشته باشند.

در صفحه ی عنوان فارسی و لاتین، عنوان اصلی پایان نامه ذکر شود و از قید عنوان مقاله که از پایان نامه مستخرج شده است خودداری شود.

د- فهرست

در فهرست عناوین صفحات اولیه مانند تقدیم و تشکر ذکر نمیشود و عناوین ذکر شده در فهرست باید عیناً با عناوین متن مطابقت داشته باشد. برای جلوگیری از خطای چشم، بین عنوان و شماره صفحات مربوط نقطه چین درج شود. در صورتی که یک عنوان از یک سطر بیشتر باشد، نقطه چین و شماره صفحه در آخرین سطر همان عنوان نوشته شود. فهرست باید شامل فهرست مطالب، جداول، نمودارها، تصاویر، علائم اختصاری، پیوست ها و منابع به طور جداگانه باشد.

ه - رعایت نکات کلی در نگارش متن

۱. توصیه می شود حتی المقدور در نگارش متن اصلی به جای افعال معلوم از افعال مجهول استفاده شود. مثلاً به جای « دو سی سی داروی ... تزریق نمودم » از جمله « دو سی سی داروی ... تزریق گردید » استفاده شود.

۲. نویسنده باید در مواردی از قبیل انتخاب نوع کاغذ و تایپ، تمیز و مرتب بودن متن، املا ی صحیح کلمات، رعایت قواعد و اصول نگارش و دستور زبان، نقطه گذاری و علامات دیگر توجه کافی مبذول نماید.

۳. اندازه ی کاغذ A۴

۴. حاشیه ی کاغذ از سمت راست ۳ سانتی متر و از سمت چپ، بالا و پایین هر کدام ۲/۵ سانتی متر، فاصله ی کليه خطوط ۱/۵ سانتی متر

۵. فاصله ی کلیه ی پاراگراف ها ۱۲ پوینت با پاراگراف قبلی و بعدی (عناوین تیتراها با متن، متن با جدول و...)
۶. عناوین فصل ها با تراز بندی وسط چین و به صورت **Bold** با فونت **B Titr** و اندازه ۱۸
۷. عناوین کلیه ی تیتراهای اصلی با تراز بندی راست چین بدون تو رفتگی. متن فارسی بصورت **Bold** با فونت **B Nazanin** و اندازه ۱۴، متن انگلیسی بصورت **Bold** با فونت **Times New Roman** و اندازه ۱۲.
۸. عناوین کلیه ی تیتراهای فرعی با تراز بندی راست چین بدون تو رفتگی. متن فارسی بصورت **Bold** با فونت **B Nazanin** و اندازه ۱۴، متن انگلیسی به صورت **Bold** با فونت **Times New Roman** و اندازه ۱۲.
۹. عناوین کلیه ی تیتراهای فرعی تر با تراز بندی راست چین بدون تو رفتگی. متن فارسی بصورت **Bold** با فونت **B Nazanin** و اندازه ۱۴، متن انگلیسی به صورت **Bold** با فونت **Times New Roman** و اندازه ۱۲.
۱۰. تراز بندی متن هر پاراگراف بصورت **justify** یا دوطرفه و میزان تو رفتگی سطر اول هر پاراگراف به میزان ۱ سانتی متر. متن فارسی به صورت غیر **Bold** با فونت **B Nazanin** و اندازه ۱۴، متن انگلیسی به صورت غیر **Bold** با فونت **Times New Roman** و اندازه ۱۲
۱۱. عناوین کلیه ی جداول، تصاویر و نمودارها با تراز بندی وسط چین. متن فارسی به صورت **Bold** با فونت **B Nazanin** و اندازه ۱۲، متن انگلیسی به صورت **Bold** با فونت **Times New Roman** و اندازه ۱۰.
۱۲. پاورقی فارسی با تراز بندی راست چین و بصورت غیر **Bold** با فونت **B Nazanin** و اندازه ۱۰.
۱۳. پاورقی انگلیسی با تراز بندی چپ چین و به صورت **Bold** با فونت **Times New Roman** و اندازه ۹.
- تمامی صفحات پایان نامه باید در محیط نرم افزار word2021 تهیه و لوح فشرده (CD) حاوی فایل **Word** و **PDF** آن تحویل کتابخانه مرکزی (یک CD همراه با یک نسخه صحافی)، دانشکده پرستاری و مامایی (یک CD)، کتابخانه بیمارستان (یک CD)، معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه (یک CD) و استاد راهنما (یک CD) گردد.
- (صورت جلسه دفاع به طور تایپ شده باشد و اسامی استادان راهنما، استادان مشاور و داوران به صورت کامل (نام و نام خانوادگی)، تایپ شده و خوانا درج شود. همچنین تاریخ ثبت و تاریخ دفاع پایان نامه حتما در صورت جلسه دفاع قید شود).
۱۵. از بکار بردن معادل های متنوع یک واژه در متن خودداری شود.
۱۶. لازم است تناسب حجم مطالب هربخش از گزارش به شرح زیر رعایت گردد

- چکیده و مقدمه در حدود ۱۰-۲۰ درصد
- بررسی متون در حدود ۱۰-۲۰ درصد
- مواد و روش ها در حدود ۲۰ درصد
- یافته ها در حدود ۲۰-۳۰ درصد
- بحث و نتیجه گیری در حدود ۲۰ درصد حجم پایان نامه را به خود اختصاص دهد.

- کل حجم پایان نامه نباید از ۳۰ صفحه کمتر باشد.

و- شماره گذاری صفحات

۱. صفحات سفید، بسم الله الرحمن الرحيم، مشخصات فارسی، صورتجلسه ی تاییدیه ی هیئت داوران، تقدیم و سپاسگزاری و چکیده شماره گذاری نمیشوند.
۲. شماره گذاری از صفحه ی فهرست مطالب تا قبل از فصل اول با حروف ابجد (الف، ب، ج، ه، و، ز، ح، ط، ی، ک، ل، م، ن...) یا اعداد رومی (I، II، III و...) صورت می گیرد.
۳. شماره گذاری با اعداد از فصل اول تا انتهای پیوست ها ادامه یابد .
۴. شماره گذاری صفحات وسط چین در پایین صفحه و به صورت غیر Bold با فونت B Nazanin و اندازه ۱۲.

ز- شماره گذاری جداول، نمودارها و اشکال:

کلیه جداول، نمودارها و شکل ها به طور جداگانه و به ترتیب، شماره گذاری شوند. به این طریق که ابتدا شماره فصل و بعد شماره ترتیب قرارگیری از سمت راست ذکر شوند. مثلاً (جدول ۴-۱) یعنی جدول یک در فصل چهارم است. عناوین توضیح جداول در بالای جدول و عناوین نمودارها و شکل ها در زیر نمودار یا شکل درج شوند. تعداد و اندازه جدول ها و نمودارها را به حداقل برسانید.

روابط ریاضی و فرمول ها نیز با توجه به فصل مربوطه و ترتیب قرارگیری از سمت راست شماره گذاری شوند، به عنوان مثال (رابطه ۳-۷) نشان دهنده هفتمین فرمول در فصل سوم است.

ح- نشانه گذاری عددی:

در این نوع نشانه گذاری در منتهی الیه سمت راست اعداد فارسی و چپ در اعداد فرنگی (عام ترین فصل آمده و سپس با تقسیمات فرعی دیگر اخذ شده به طوری که منتهی الیه سمت چپ اعداد فارسی و راست در اعداد فرنگی) خاص ترین تقسیم هر سرفصل را نشان می دهد.

1.	۱.
2.	۲.
2-1.	۱-۲.
2-2.	۲-۲.
2-2-1.	۱-۲-۲.
2-2-2.	۲-۲-۲.
2-2-2-1.	۱-۲-۲-۲.
2-2-2-2.	۲-۲-۲-۲.

ط- نشانه گذاری حرف و عدد:

در این روش، نشانه گذاری به ترتیب از اعم به اخص و با استاده از عدد و حرف صورت میگیرد .
تقسیم پلکانی و تورفتگی در عین استاده از این نشانه ها الزامی است.

I.	۱.
II.	۲.
A.	الف.
B.	ب.
1.	یک.
2.	دو.
a.	آ.
b.	با.
(1).	(۱).
(2).	(۲).

تذکر: بعد از هر نشانه اعم از حرف یا عدد با متن یک فاصله کافی است.

ی - نوع زبان:

تمامی بخش های پایان نامه (از جمله جداول، نمودارها، شکل ها، اعداد، شماره صفحات و...) باید فارسی یا انگلیسی باشند. در صورت نگارش پایان نامه به زبان فارسی، معادل فارسی واژه های انگلیسی نامأنوس باشد، توضیح مختصری در کنار واژه و داخل پرانتز آورده شود. معادل انگلیسی واژه یا عبارت را نیز می توان در پاورقی ارائه نمود (در صورتی که متن فارسی است). در مواردی که لازم است از حروف اختصار انگلیسی در متن استفاده شود، ابتدا معادل فارسی را آورده و سپس حروف اختصار در پرانتز قرار می گیرد و با شماره گذاری در بالای پرانتز، اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پاورقی ارائه می شود. مثلاً آزمون بدون استرس (NST) آوردن اصل کلمه انگلیسی در پاورقی برای اولین بار ضرورت دارد ولی در صورت تکرار فقط کلمه ی اختصاری انگلیسی نوشته شود. در متن باید نام اشخاص به فارسی نوشته شود و تلفظ انگلیسی آن به صورت زیرنویس نگاشته شود.

عبارت موردنظر توسط شماره ی کوچک در بالا و سمت چپ آن مشخص شده و در زیر نویس توضیح آن مشخص شده و در زیرنویس توضیح آن آورده شود. درصد با علامت % در سمت چپ اعداد مشخص شود. (برای پاورقی از قلم استفاده شده در متن با اندازه ۱۰ استفاده گردد).

ک - شماره گذاری عناوین

۱. برای شماره گذاری عناوین بخش های هر فصل از حروف اجد و برای شماره گذاری عناوین زیر بخش ها از اعداد استفاده شود. مثل الف-۱، بافت شناسی گروه سینوسی-دهلیزی

۲. حداکثر ارقام استفاده شده در شماره عناوین نباید از چهار عدد بیشتر باشد. مثل ج-۱-۱-۲-۱. نقش کلسیم خارج سلولی

۳. در صورت نیاز به تقسیم بندی بیشتر میتوان آخرین عنوان را کمی درشتتر از متن تایپ نمود.

ل - پانویس ها

در متن گزارش نهایی پایان نامه باید از درج کلمات لاتین خودداری نمود. کلمات و اصطلاحات لاتین باید همراه با پانویس مربوط به آن استفاده شوند؛ به این ترتیب که در کنار معادل یا تلفظ فارسی مناسب آن، عدد نشان دهنده ی پانویس بصورت زیرنوشت درج شده و در زیر متن در جلوی آن عدد، کلمه ی لاتین با املای صحیح نوشته می شود. پانویس ها از متن اصلی توسط خط افقی که تا متن به اندازه ی ۲ سطر فاصله دارد جدا می شوند. فاصله پانویس ها در این خط برابر یک سطر و فاصله ی بین دو پانویس به اندازه ی نصف فاصله سطرها در متن اصلی است. حتی الامکان از آوردن پانویس خودداری شود و سعی گردد مطالب در متن یا داخل پرانتز قرار گیرد. در هر حال پانویس باید در کادر اصلی یعنی تا ۲/۵ سانتی متری لبه پایینی کاغذ خاتمه یابد. نام های علمی براساس مقررات بین المللی چه به شکل فارسی یا لاتین (در پانویس یا لیست منابع) باید به صورت ایتالیک نوشته شده و یا زیر دو جزء آنها خط افقی جداگانه کشیده شود.

م- سیستم واحد

سیستم واحد مورد استفاده در گزارش نهایی یا پایان نامه، سیستم بین المللی متریک SI می باشد. در صورتی که استفاده از واحدهای دیگر لازم است معادل هر یک از اعداد در پرانتز درج گردد.

دانشگاه پیرسناری و مامایی

«فصل اول»

کلیات و مقدمه

الف - بیان مسأله

بیان مسأله نخستین قسمت را در نگارش گزارش نهایی پایان نامه شامل می شود. بیان مسأله لزوم انجام پژوهش را مشخص می کند و ابعاد آن را نشان می دهد. بیان مسأله خوب، موضوع را مشخص و قابل درک می سازد و باید به گونه ای نوشته شود که هرکس آن را بخواند متوجه شود که پژوهشگر میخواست چه کاری انجام دهد و همچنین اهمیت و اولویت موضوع و لزوم انجام پژوهش تا چه حد می باشد. بیان مسأله خوب می تواند در تنظیم قسمت های مختلف تحقیق کمک شایانی نماید. بدین ترتیب بیان اهداف، فرضیات (با سؤالات) و روش کار راحت تر می شود. مهمترین مواردی که به هنگام نگارش بیان مسأله باید مد نظر داشت عبارتند از:

۱. توصیف دقیق ماهیت مشکل (مسأله)

۲. بیان اهمیت مشکل مورد بحث، ابعاد، توزیع و شدت آن (با تأکید و ارائه آمارهای موجود)

۳. نحوه برخورد با مشکل، راه حل ها و خدمات موجود

۴. عوارض ناشی از تداوم موضوع مورد نظر

۵. بیان تناقض های موجود در نتایج پژوهش های قبلی (در صورت وجود)

۶. بیان فواید ناشی از انجام طرح و هدف نهایی پژوهش

باید توجه داشت که مطالب عنوان شده در قسمت بیان مسأله (تجارب نه بدیهیات) با استناد به مراجع معتبر ذکر شوند. از این رو لازم است که از همان ابتدا مرجع عبارات بیان شده، به ترتیب (داخل پرانتز) شماره گذاری شده و در لیست مراجع مورد استفاده در قسمت منابع آورده شود.

ب - کلیات

در بخش کلیات به مطالبی اشاره می شود که زمینه اصلی و موضوع تخصصی پژوهش است. در نگارش این بخش چنین تصور می کنیم که خواننده با کلیات مطلب مورد نظر آشنایی دارد و ما در اینجا دانش پژوهشگر و سوابق علمی موضوع را بررسی می کنیم. مثلاً اگر عنوان پایان نامه ای «بررسی فراوانی هایپر تیروئیدی در بیماران مبتلا به گواتر شناسایی شده در دزفول» باشد، ابتدا راجع به گواتر و انواع اختلالاتی که منجر به آن می شوند مختصراً توضیح می دهیم و بعد به موضوع اصلی بحث که هایپر تیروئیدی است می پردازیم و آن را مفصل تر بیان می کنیم.

د - اهداف و فرضیات:

در بخش پایانی فصل اول اهداف و فرضیات یا سوالات پژوهش باید بازگو شود.

د-۱- اهداف

اهداف یک پروژه تحقیقاتی خلاصه آن چیزی است که با انجام مطالعه می خواهیم به آن دست یابیم . اهداف یک پژوهش باید رابطه نزدیکی با بیان مسئله داشته باشند به طور کلی اهداف پژوهش را به دو گروه تقسیم می کنند:

هدف کلی : اگر یک هدف آن چه را که مطالعه به طور کلی به آن دست خواهد یافت را مطرح نماید، در آن صورت به عنوان یک هدف کلی در نظر گرفته خواهد شد. هدف کلی تقریباً همان عنوان طرح است.

اهداف ویژه: برای رسیدن به هدف کلی طرح بهتر است، هدف کلی به اجزاء کوچکتری که از نظر منطقی به یکدیگر پیوسته اند شکسته شود. این تقسیم بندی را اهداف ویژه می نامند که از طریق آنها راه رسیدن به هدف کلی آسان تر و دقیق تر می شود.

د-۲- فرضیات یا سوالات پژوهش

فرضیه های پژوهش عبارتند از قضاوت های ذهنی در مورد روابط بین عوامل مختلف که عینی نیست و صرفاً به صورت نظری است، در حقیقت فرضیه یک نظر یا ایده است، ایده ای که هنوز قطعی نیست و پس از آزمایش و بررسی مجدد باید رد یا قبول شود. فرضیه هایی که در تحقیق بیان می شوند باید همانند اهداف مطالعه در راستای موضوع پژوهش باشند و به طور دقیق، واضح، کامل و با استفاده از واژه های قابل اندازه گیری بیان شوند. فرضیه ها باید به گونه ای بیان شوند که بتوان از روی نگارش آن آزمون های آماری را حدس بزنیم. در برخی موارد شرایط به گونه ای است که آزمون فرضیات آن از طریق روش های آماری مقدور نیست (مطالعات توصیفی) و لذا در این موارد فرضیات تحقیق به صورت سؤال نوشته می شود. در مواقعی که در یک تحقیق یک متغیر وجود دارد، بهتر است به جای نوشتن فرضیه تحقیق، سؤالاتی را برای آن مطرح نمود. سؤالاتی که در تحقیق بیان می شوند باید مانند اهداف کاملاً روشن، دقیق و به صورت یک جمله بیان شوند. تعداد سؤالات یک پژوهش باید حداقل معادل تعداد اهداف پژوهش باشد.

«فصل دوم»

پیشینه تحقیق

بررسی متون

در این قسمت علاوه بر اشاره به مطالعات قبلی که در خصوص موضوع مورد پژوهش، انجام پذیرفته اند مسائل و مشکلاتی که در آن تحقیقات، احیاناً حل نشده باقی مانده اند نیز مد نظر قرار می گیرند. منابع و مقالات مورد استفاده باید با موضوع مورد پژوهش مرتبط و جدید باشند. البته در استفاده از مقالات عنوان شده نباید به ذکر جزئیات پرداخت و یا همگی آن ها را به تفصیل مورد بحث قرار داد. مهم ترین مواردی که باید در خصوص هر مطالعه مورد استفاده، رعایت شود عبارتند از:

۱. توصیف جامعه مورد پژوهش

۲. حجم نمونه تحقیق

۳. بیان مختصر روش کار

۴. مهم ترین یافته های پژوهش

«فصل سوم»

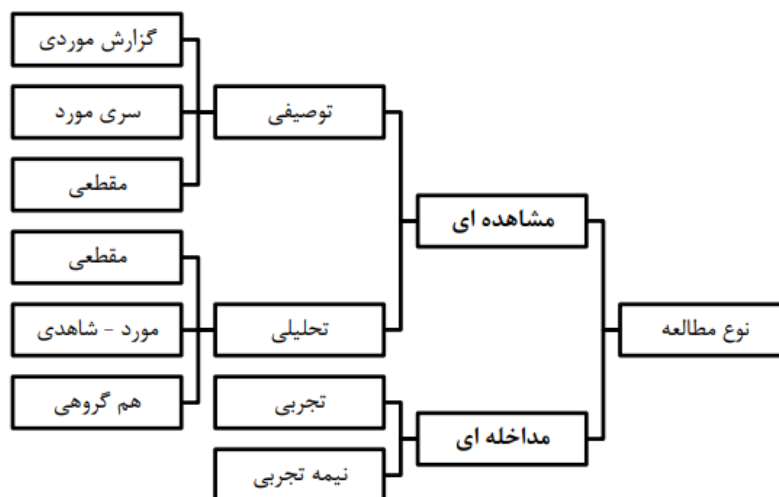
مواد و روش ها

در این فصل نحوه انجام پژوهش تشریح می شود. باید این کار را با ترتیب انجام دهید و در صورت لزوم برای هر مرحله عناوین فرعی در نظر بگیرید. این فصل به دو منظور نوشته می شود: اول آنکه خوانندگان با روش پژوهش به کار رفته آشنا شوند و بتوانند همان پژوهش را تکرار نمایند، دوم آنکه از مقایسه یافته ها با مواد و روش های بکار رفته اعتبار نتایج را داوری نمایند. البته باید از توضیحات اضافی و تشریح روش های رایج خودداری نمود. این فصل از چند بخش فرعی تشکیل می شود که تعداد آن ها بستگی به نوع پژوهش دارد، اما اکثر مقاله ها و پژوهش ها دارای اطلاعات زیر هستند.

الف - جامعه مورد مطالعه، نمونه گیری و طرح پژوهش

در این قسمت نوع مطالعه، توصیف افراد تحت مطالعه، روش نمونه گیری و نحوه انتخاب آن ها، جنس، سن و سایر اطلاعات ضروری و نیز نحوه شرکت دادن نمونه ها در پژوهش، نوشته می شود. در مطالعات تجربی نحوه تصادفی کردن نمونه ها، تعداد افراد حذف شده از پژوهش و شرایط حذف آن ها (حذف اختیاری یا اجباری)، نحوه ورود به مطالعه و نحوه خروج از مطالعه باید توضیح داده شود. در مطالعات مورد شاهدهی باید چگونگی انتخاب شاهدها و موردها توصیف شود. در مطالعات پیگیری و هم گروهی نیز شرایط انتخاب، پیگیری و کنترل نمونه ها باید تشریح شود. در صورت لزوم درخت انتخاب نمونه ها ترسیم شود. مثال: در یک مطالعه که برای پیگیری نتایج درمان عمل جراحی قلب روی ۱۳۰۰ بیمار انجام شده است، در نهایت فقط ۶۷۰ نفر در مطالعه داشته اند.

به طور کلی، انواع مطالعات به دو گروه مداخله ای و مشاهده ای تقسیم بندی می شوند:

در مورد نمونه گیری باید اشاره کرد که نمونه گیری یک تکنیک است که طی آن نمونه های مناسب از یک جمعیت انتخاب می شوند تا با بررسی این نمونه ها، نتایج به کل جمعیت تعمیم داده شود. نمونه گیری ممکن است به صورت تصادفی (تصادفی ساده، تصادفی منظم، طبقه بندی شده، خوشه ای)، غیر تصادفی (آسان، هدفدار) و یا چند مرحله ای صورت پذیرد.

ب - روش کار

در این مرحله بر اساس مسأله مورد تحقیق به بیان نحوه انجام قسمت های مختلف انجام پایان نامه پرداخته می شود. در نگارش این بخش باید تمام سعی بر این باشد که نکته ای از قلم نیفتد به گونه ای که اگر متحقق دیگری بخواهد همان پژوهش را تکرار نماید، بتواند مطابق با روش کار ذکر شده کار را به پیش ببرد. در نگارش روش کار، پژوهشگر باید به نوع مطالعه خود توجه کافی داشته باشد.

ج-ابزار جمع آوری اطلاعات

در این قسمت باید ابزاری که در حین پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است به صورت فهرست وار ذکر شوند. در خصوص وسایل مورد استفاده در پژوهش باید نام ابزار، مدل، شرکت و کشور سازنده و ویژگی کاربردی آنها به طور دقیق ذکر شود.

د-مواد مورد استفاده

در این قسمت موادی که در پژوهش مورد استفاده قرار گرفته اند و نیز شرکت و احیاناً درجه خلوص یا اطلاعات مفید دیگری که لازم است باید آورده شود. اگر در تحقیق از حیوان آزمایشگاهی استفاده شده است باید نژاد و سایر خصوصیات آن ذکر شود.

هد- متغیر

متغیر به مفهوم خصوصیات و یا حالات مورد اندازه گیری است که می تواند تغییر کند و یا تغییری را به وجود آورد. متغیرهای یک تحقیق باید بر اساس اهداف پژوهش تعیین شوند. اگر تعداد متغیرهای یک پژوهش خیلی زیاد باشد، امر تحقیق را کاملاً دشوار می کند. برای معرفی متغیر در طرح یا پایان نامه باید به مواردی نظیر نام، نوع، مقیاس، نحوه ی سنجش و واحد اندازه گیری آن اشاره نمود.

و- تعریف واژگان (مفاهیم)

معمولاً در هر تحقیق تعدادی اصطلاح تخصصی وجود دارد. از آنجا که اکثر واژه ها و اصطلاحات معانی متفاوتی دارند، ناگزیر باید این اصطلاحات را به طور دقیق تعریف نمود؛ زیرا ممکن است در بعضی موارد یک واژه (یا اصطلاح) مفهومی را به خواننده ارائه دهد که اصولاً مورد توجه محقق نبوده و یا برای وی گنگ و نامفهوم باشد. بنابراین، لازم است پژوهشگر این گونه واژه ها را با تکیه بر یک مرجع معتبر و به طور دقیق، واضح و با کلمات ساده بیان نماید.

ز- تجزیه و تحلیل اطلاعات (روش های آماری)

در این قسمت نحوه توصیف و تجزیه و تحلیل اطلاعات بیان می گردد که می تواند به صورت توصیفی یا تحلیلی باشد.

ز-۱-اطلاعات توصیفی :

- ز-۱-۱- شاخص های تمایل مرکزی مورد استفاده نظیر میانگین، مد یا نما ذکر شوند.
- ز-۱-۲- شاخص های پراکندگی مورد استفاده نظیر دامنه، انحراف معیار یا خطای معیار بیان شوند.
- ز-۱-۳- در صورت استفاده از نمودارها یا جداول توزیع فراوانی و فراوانی نسبی باید به آنها اشاره کرد.

ز-۲-اطلاعات تحلیلی

- ز-۲-۱- نام آزمون های آماری مورد استفاده و هدف از انجام آنها ذکر شود.
- ز-۲-۲- سطح معنی داری مورد استفاده در آزمون های آماری ذکر شود.

ح- رعایت مسائل اخلاقی

اگر چه رعایت اصول اخلاقی بیشتر در مواردی مصداق پیدا می کند که روی انسان ها انجام می شود یا به نحوی با آزادی فرد، شخصیت و موجودیت انسان در ارتباط باشد ولی با این حال در تحقیقات آزمایشگاهی و پژوهش های روی حیوانات نیز رعایت نکات اخلاقی در هر مرحله از پژوهش ضروری است. در مواقعی که انجام پژوهش مستلزم کسب مجوز کمیته یا شورای اخلاق در پژوهش دانشگاه یا سازمان خاصی (مثل آموزش و پرورش) باشد باید تأییدیه لازم را از شورای اخلاق اخذ و سپس به انجام پژوهش اقدام نمود. همچنین باید فرم تأییدیه کمیته اخلاق در پژوهش و نمونه رضایت نامه و شیوه کسب رضایت از موارد پژوهش در قسمت ضمیمه گزارش نهایی یا پایان نامه آورده شود.

«فصل چهارم»

نتایج

در این فصل به بیان نتایج حاصل از پژوهش پرداخته می شود. در هنگام نگارش این بخش باید اهداف تحقیق خود را به خاطر داشته باشید. یافته های تحقیق باید به گونه ای تدوین گردند که تمام تحلیل های مربوط به فرضیه ها یا سوالات تحقیق در آن ذکر شده باشد. هدف این فصل ارائه داده ها و نه تفسیر آنهاست که این امر با استفاده از جدول ها، نمودارها، تصاویر و شرح لازم برای داده ها صورت می پذیرد.

الف- جدول ها- جدول ها معمولاً در موارد ذیل مورد استفاده قرار می گیرند: ۱) وقتی پژوهش دارای مقدار زیادی داده های عددی است، ۲) وقتی رابطه بین متغیر ها باید نشان داده شود، ۳) وقتی مقایسه داده های عددی در طبقات یا در چند گروه الزامی است، ۴) وقتی خواننده نیاز دارد که مقادیر اندازه گیری شده برای متغیر ها را به طور دقیق بداند. وقتی می خواهید یک متغیر مستقل و یک متغیر وابسته را در یک جدول وارد کنید. متغیر مستقل را در ستون عمودی و متغیر وابسته را در ردیف افقی قرار دهید.

ب- نمودارها- مطالبی که نمی توان از طریق متن نوشته شده یا جداول چنان بیان نمود که مقصود حاصل شود، باید به کمک نمودار آن ها را توصیف نمود. نمودارها برای نشان دادن یک الگو، تغییرات و یا روابط مهم مورد استفاده قرار می گیرند. نمودار های تهیه شده باید ساده، واضح، مختصر و قابل درک باشند و از ترسیم نمودارهای تزئینی و شلوغ خودداری نمایید.

ج- تصاویر- هنگامی که از تصویر در طرح یا پایان نامه استفاده می شود، لازم است تصاویر (همانند جداول و نمودارها) شماره گذاری شده و شرح مختصری از تصویر در زیر آن بیان گردد. حروف و یا پیکان هایی که قسمت های مهم تصاویر را نشان می دهند باید واضح و مشخص باشند.

برای استفاده از جداول، نمودارها، و تصاویر باید ابتدا اختصاراً در متن به آن ها اشاره نمود یا به مهم ترین نتیجه ای که می توان از آن ها استنباط نمود اشاره کرد. در این صورت باید جدول، نمودار یا تصویر را در اولین فضای مناسب درج نمود.

-جداول، نمودار ها و تصاویر باید خوانا، دقیق و مرتب باشند. هر جدول، نمودار یا تصویر باید بدون نیاز به مراجعه به متن بتواند اطلاعات مورد نظر را داده و یافته های موجود در آن قابل تجزیه و تحلیل باشند. بنابراین باید نام متغیرها، تعداد نمونه، واحد اندازه گیری، روش آماری و سطح معناداری و توضیح کامل علائم اختصاری به کار رفته در یک پاراگراف و با یک فونت ذکر شود.

-هر جدول، نمودار یا تصویر، دارای شماره و عنوان می باشد.

-شماره ی جداول، نمودارها و تصاویر، مستقل از یکدیگر می باشد و باید با شماره ی فصل شروع شود.

- عناوین جداول، نمودارها یا تصاویر باید در عین اختصار، مفید و کامل باشد.
 - شماره ها و عناوین جداول در بالای آنها و شماره ها و عناوین نمودارها و تصاویر در زیر آنها درج می گردد.
 - فاصله بالانویسی جدول و زیرنویسی نمودار و تصاویر برابر ۱/۵ سطر در نظر گرفته شود.
 - چنانچه جدول، نمودار یا تصویر از منبعی اخذ شده باشد، ذکر شماره منبع آن در انتهای عنوان ضروری است.
- در هنگام گزارش یافته های تحلیلی، تجزیه و تحلیل نتایج باید بر اساس سطح معناداری در نظر گرفته شده بیان شود. همچنین پیشنهاد می شود که به هنگام بیان نتایج هر مرحله، هدف از انجام محاسبه آماری (مانند مقایسه ی میانگین سطح کلسترول در دو گروه A و B) و شاخص های آماری مورد استفاده (مانند ضریب همبستگی، مقدار χ^2 گزارش شود).

«فصل پنجم»

بحث و نتیجه گیری

الف - بحث

در این قسمت باید به این پرسش پاسخ داده شود که نتایج بدست آمده در پژوهش چه مفهومی دارند و چه کاربردهایی می توانند داشته باشند؟

برای نگارش بحث، ابتدا باید یافته های مطالعه، به اختصار بیان شده و به تفصیل مورد بررسی قرار گیرند. سپس با ارائه منابع موثق، یافته ها و نظرات موافق با نتایج پژوهش و مخالف آن عنوان شود. در نگارش بحث باید تلاش کرد تا بین یافته های پژوهش و مطالعات دیگری که در این زمینه انجام پذیرفته است به نوعی ارتباط منطقی برقرار شود. در مواردی که این نتایج با یکدیگر همخوانی ندارند، دلیل آن را شرح دهید. مثلاً آیا اختلاف مهمی از نظر برنامه ریزی، تعیین مشخصات، روش اندازه گیری حجم نمونه وجود داشته است؟

ب - نتیجه گیری

نتیجه گیری خود را با اهداف و فرضیات مطالعه ارتباط دهید، اما از اظهار نظر در زمینه هایی که داده ای ندارید یا داده های شما برای نتیجه گیری کافی نیست، خودداری کنید. البته می توانید تفسیر کنید و نظریه هایی را مطرح نمایید ولی صریحاً بگویید که این ها تفسیر و نظریه هستند و هنوز تایید نشده اند.

ج - پیشنهادها

محقق بر اساس یافته های مطالعه خود و با هدف روشن شدن زوایای تاریک آن یا هدایت تحقیقات بعدی پیشنهادهای خود را ارائه می دهد.

مراجع

مطالب و اطلاعاتی که جهت انتخاب موضوع طرح یا پایان نامه، تنظیم اهداف و فرضیات، روش انجام پژوهش و استنتاج صحیح ضروری به نظر می رسند باید از منابع معتبر انتخاب گردند. اصول مرجع نویسی در سرتاسر پایان نامه براساس استاندارد ونکوور می باشد. مطابق شیوه ونکوور، منابع به ترتیب استناد در متن پایان نامه و با استفاده از اعداد فارسی در داخل پرانتز یا کروسه شماره گذاری می گردند. باید در نظر داشت که به هر منبع تنها یک شماره اختصاص می یابد و آن هم در نخستین مکانی است که در متن ظاهر می شود. از همین شماره در استنادهای بعدی -صرف نظر از مکان استناد- استفاده می شود. با توجه به وجود نرم افزارهای متعدد و کارآمد در مورد تنظیم منابع، مانند نرم افزار EndNote توصیه می گردد در هنگام نگارش گزارش طرح های تحقیقاتی و مقالات از این گونه نرم افزارها استفاده شود.

شیوه ونکوور

استناد به کتاب (نویسنده تمام فصل های آن یک نفر است)

نام خانوادگی نویسنده-نام کوچک یا آغازی نویسنده (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول و در غیر این صورت نقطه)-نقطه-عنوان کتاب-نقطه-شرح ویرایش-نقطه-محل نشر-دونقطه-ناشر-نقطه ویرگول-سال نشر-نقطه-شماره صفحات-نقطه

مثال:

1. Stack A. Comprehensive textbook of hearing. New York: Thieme publisher ; 1999. p.169-75.

مثال: ۱. محمودیان س، بیات آ. دانستنی های عمومی وزوز گوش. ویرایش اول. تهران: انتشارات دانش فریاد؛ ۱۳۸۱. ص. ۲۷-۲۹.

استناد به فصلی از کتاب

شماره، نام و نام خانوادگی نگارنده ی فصل-نام کوچک یا آغازی نگارنده فصل (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول و در غیر این صورت نقطه)-نقطه-عنوان فصل کتاب-نقطه-حرف اضافه در یا (In)-دونقطه-نام خانوادگی نگارنده کتاب-نام کوچک یا آغازین نگارنده ی کتاب-ویرگول-ویراستار-(Editor)-نقطه-نام کتاب-نقطه-شرح ویرایش-نقطه-محل نشر-دونقطه-ناشر-نقطه ویرگول-سال نشر-نقطه-شماره صفحه-نقطه

مثال:

1. Zimmerman RQ. Neurologic disorders and examinations. In: Katz J, Editor . Neurology. 4th ed. Philadelphia: Williams and Wilkins; 1994. p. 25-.92

مثال:

۱. ناجی س. باکتریولوژی اوتیت میانی. در : فرزانه ف، سیمایی ص، ویراستاران. اوتیت میانی. ویرایش سوم.

تهران: انتشارات پزشکیار؛ ۱۳۸۰ ص ۲۴۸.

استناد به مقالات

۲. نام خانوادگی نویسنده مقاله - نام کوچک یا آغاز ی نویسنده - نقطه - عنوان مقاله - نقطه - شکل اختصاری نشریه - سال نشر - نقطه - ویرگول - شماره ی جلد یا دوره (در صورت وجود شماره ی نشریه در داخل پرانتز) - دونقطه - شماره ی صفحه ی مقاله - نقطه

مثال:

3. Fredrick L. Recurrent basal cell carcinoma. Arch Dermatol 2000; 136(18) - 1378-92

مثال:

۴. آذریان آ. بررسی اثرات انواع رژیم های درمان هورمونی جایگزین پس از یائسگی در نمای ماموگرافی. مجله ی علمی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز ۱۳۸۳؛ ۴۲: ۶۷-۶۲.

استناد به مقالات الکترونیکی

۱. نام خانوادگی نویسنده - نام کوچک نویسنده - نقطه - عنوان مقاله - نقطه - مخفف عنوان نشریه الکترونیکی - کروشه باز - ذکر نوع رسانه - کروشه بسته - سال نشر (و ماه نشر در صورت لزوم) - نقطه - ویرگول - شماره ی جلد - دونقطه - شماره ی صفحات - آدرس دسترسی به مقاله (available from) - نقطه - تاریخ دسترسی به مقاله (accessed) - نقطه

2. Crawn JL, Berg k. Low back pain. Occup Health (Serial online) 1995; 36: 56-90. Available from: <http://www.> Accessed June 26, 2004.

به هنگام استناد به یک سایت اینترنتی نیز مشابه روش فوق عمل میگردد با این تفاوت که نوع رسانه ذکر نمی گردد و جهت معرفی آدرس دسترسی به مقاله از available at استفاده می شود.

استناد به پایان نامه ها

نام خانوادگی نویسنده، نام کوچک یا آغاز نویسنده - نقطه - عنوان پایان نامه - ذکر کلمه پایان نامه در داخل کروشه ها - نقطه - نام شهری که دانشگاه مربوط در آنجا قرار دارد - دونقطه - نام دانشگاه - نقطه - ویرگول - سال ارائه ی پایان نامه - نقطه (در صورت لزوم شماره ی صفحات ذکر گردد)

مثال:

1. Rag TWS, Road M. Neural plasticity in rats (dissertation). Torento: Univ . Torento; 1999. P.79-.38

مثال:

۱. صالحی ز. بررسی تأثیر تمرینات حس عمقی بر تعادل افراد مبتلا به پیچ خوردگی خارجی مچ پا (پایان نامه) . اهواز : دانشکده ی توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز ؛ ۱۳۷۹. ص.۳۵-۳۰.
در موارد دیگری که برای آنها مثالی ذکر نشده است می توان به کتاب های معتبر دیگری که در این مورد نوشته شده مراجعه نمود.

« پیوست ها »

نامه ها، نمونه پرسشنامه ها، فرم ها، بررسی ها، مطالب مکمل، آمار و ارقام و موارد دیگری که به نحوی در پایان نامه مورد استفاده قرار گرفته اند به صورت پیوست های جداگانه آورده می شوند. در صورتی که این پیوست ها دارای موضوعات مختلفی باشند دسته بندی شده و تحت عنوان پیوست الف، ب، ... آورده می شوند. اگر در موقع نگارش متن لازم باشد به این پیوست ها اشاره یا مراجعه شود، درج شماره پیوست در داخل پرانتز (پیوست شماره ...) الزامی است. آرایش و شماره گذاری صفحات پیوست همانند بقیه صفحات متن صورت می گیرد، قسمت پیوست می تواند شامل موارد زیر باشد:

۱. فرم یا نمونه رضایت نامه اخلاق در پژوهش
۲. فرم موافقت نامه انجام پژوهش در یک مرکز خاص
۳. تصاویر
۴. جداول
۵. نمودارها
۶. نقشه ها
۷. فرم های نمونه (تاریخچه گیری ...)
۸. پرسشنامه پژوهش
۹. مطالب پمفلت یا کتابچه آموزشی مورد استفاده در پژوهش
۱۰. بیان وسایل و روش های آزمایشگاهی به تفصیل (در صورت لزوم)
۱۱. واژه نامه
۱۲. فهرست واژگان اختصاری
۱۳. بیان روش ها یا محاسبات آماری به تفصیل (در صورت لزوم)
۱۴. گواهی پذیرش مقاله استخراج شده از پایان نامه

فرم شماره ۱

(روی جلد)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول

دانشکده.....

پایان نامه

جهت اخذ مدرک در رشته

عنوان:

استاد/اساتید راهنما:

استاد/اساتید مشاور:

نگارنده:

شماره طرح:

تاریخ دفاع پایان نامه : (ماه و سال) [با حرف]

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول

دانشکده.....

پایان نامه

جهت اخذ مدرک در رشته.....

عنوان:

استاد/اساتید راهنما:

استاد/اساتید مشاور:

نگارنده:

شماره طرح:

تاریخ دفاع پایان نامه: (ماه و سال) [با حرف]

هزینه این پایان نامه از محل اعتبار طرح تحقیقاتی مصوب شماره (شماره طرح تحقیقاتی ثبت شده در مدیریت تحقیقات و فناوری دانشگاه) تامین شده است و کلیه حقوق این پایان نامه برای معاونت آموزش، تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی دزفول محفوظ است.

فرم شماره ۳

(پشت جلد)

Dezful University of Medical Sciences

School Of Nursing and Midwifery

Thesis for..... degree

Title:

Supervisor(s):

Advisor(s):

Author:

Registration Code:

Defense Date: (Month and year)

فرم شماره ۴

(داخل جلد-صفحه آخر)

Dezful University of Medical Sciences

School Of Nursing and Midwifery

Thesis For.....degree:

Title:

Supervisor(s):

Advisor(s):

Author:

Defense Date: (Month and year)

The expense of this thesis has been provided by

(شماره کد اخلاق ثبت شده در معاونت no The credit of the approved research project

آموزش

تحقیقات و فناوری دانشگاه)

And All right of this thesis is reserved for Dezful university of Medical
Sciences

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول

تأییدیه صحت و اصالت نتایج پایان نامه

عنوان پایان نامه			
نام دانشجو	شماره دانشجویی		
تاریخ تصویب	تاریخ دفاع		
رشته تحصیلی	مقطع تحصیلی		
استاد/اساتید راهنما			

اینجانبان اقرار می نمایم که:

۱- کلیه نتایج مندرج در پایان نامه مذکور، حاصل کار پژوهشی دانشجو و تحت نظارت و راهنمایی استاد/ اساتید راهنما وبدون هیچگونه دخل و تصرفی انجام گرفته و به موارد نسخه برداری شده از آثار دیگران، مطابق مقررات و ضوابط، ارجاع داده شده و مشخصات کامل منابع در فهرست منابع ذکر شده است.

۲- پایان نامه مذکور قبلاً برای احراز هیچ مدرکی ارائه نگردیده است.

۳- در صورت اثبات خلاف مندرجات فوق، دانشگاه می تواند به تشخیص خود و مطابق با ضوابط و مقررات حاکم

(دستورالعمل رسیدگی به تخلفات پژوهشی، قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان و قانون ترجمه، تکثیر و نشریات و آثار صوتی، ضوابط و مقررات آموزشی و پژوهشی، انضباطی و غیره) با اینجانبان رفتار نماید و اینجانبان حق هر گونه اعتراض و یا ادعای بعدی در خصوص احقاق حقوق مکتسبه و تشخیص و تعیین تخلف و مجازات را از خویش سلب و ساقط می نمایم. در ضمن، مسئولیت هرگونه پاسخگویی به اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی و مراجع ذیصلاح (اعم از اداری و قضایی) به عهده اینجانبان خواهد بود و دانشگاه هیچ گونه تعهد و مسئولیتی در این خصوص نخواهد داشت.

۴- کلیه نتایج و حقوق حاصل از این پایان نامه کاملاً متعلق به دانشگاه و هرگونه استفاده از نتایج علمی و عملی، واگذاری اطلاعات به دیگران یا چاپ و تکثیر، نسخه برداری ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون موافقت کتبی دانشگاه ممنوع است و چنانچه مقاله ای از این پایان نامه استخراج و منتشر شود، آدرس شخص دانشجو، نویسنده مسئول و نویسنده اول، آدرس صحیح دانشگاه ضمناً نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

ردیف	سمت	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱	استاد راهنمای اول		
۲	استاد راهنمای دوم		
۳	دانشجو		